

14-1-2019

שם הארגון: עיריית ירושלים באמצעות "מרכז פיילי לאמנויות"

שם התכנית: הפעלת תכנית העצמה אישית באמצעות אמנות לאוכלוסיית מזרח ירושלים. 5444

רקע על הארגון: מרכז פיילי לאמנויות, מרכז האמנויות העירוני היחיד במזרח ירושלים, מספק שירותי אמנות לאוכלוסיית מזרח העיר מכל השכונות, באמצעות חוגים, קייטנות, ותערוכה שנתית. את רוב השירותים המרכז מספק במבנה המרכז עצמו. המרכז התחיל ב 2017 לרכוש שם של גוף מוביל פרויקטים עירוניים בתחום האמנות במזרח העיר, כמו ניידת אמנות בשיתוף האגף לאמנויות בעיריית ירושלים. המודעות לתחום האמנות בבתי הספר מחייבת התייחסות מיוחדת. קיימת פעילות אמנותית אך לא מקצועית, ולכן עלה הצורך שתכנית יום לימודים ארוך בתחום האמנות תהיה בהובלת מרכז מקצועי כמו מרכז פיילי.

על התכנית:

תחום תוכן: פנאי ותרבות.

"דבר אינו בזבוז זמן אם אתה משתמש בחוויה בתבונה." אוגוסט רודין.
הפרויקט כולל שלוש תכניות העצמה אישית באמצעות: אמנות פלסטית- חזותית, צילום ודבקה. התוכנית תועבר על ידי מדריכים בעלי ניסיון ומסמכים בתחום, אשר עברו הדרכה מותאמת לתוכן השיעורים על ידי האמן חנא קובטי, ובשיתוף פעולה עם מרכז פיילי לאמנויות ירושלים תחת ניהולה של האמנית ראידה סעאדה.

מטרות כלליות :

כל אחת מהתוכנות (אמנות פלסטית- חזותית, צילום ודבקה) מהווה עבור התלמיד תכנית העצמה אישית שבעזרתה התלמידים ירכוש ארגז כלים בתחום הנלמד אך בנוסף התוכנית תחזק ותעצים את האישיות האינדיבידואלית של התלמיד דרך יצירה, שיח ביקורתי, ועשייה חברתית.

נושאי הליבה של התכניות בהיררכיה משתנה לפי בתי הספר וקבוצת התלמידים עצמם :

- העצמת הזהות האינדיבידואלית של התלמיד (מי אני).
- חיזוק התא המשפחתי והחברתי אצל התלמיד.
- חלומות ושאיפות לעתיד.

הלמידה בתכנית תשלב למידה תיאורטית אודות האמנות לבין חוויית היצירה האמנותית, איזון בין למידה דיסציפלינארית במסגרתה רוכשים התלמידים כלי ביטוי לבין למידה יצירתית וחדשנית, קיום שיח מתמיד בין התלמיד לבין אנשי הצוות במטרה לגבש ולחדד את האמירה האישית, הוראת האמנות במסגרת ההקשר החברתי והתרבותי הרחב יותר, תוך ניתוח והתייחסות להשפעות הדדיות

בין האמנות לבין סביבת היצירה שלה. התכנית המעשית מבוססת על הקניית שליטה מקצועית במגוון כלי ביטוי אמנותיים ומעבר הדרגתי לעבודה עצמאית בהנחיה אישית.

יעדים:

בבסיס התכנית ניצבים מספר יעדים :

- העצמה וחיזוק האישיות של התלמיד על ידי רכישת כלים מעשיים באמצעות האמנות
- הנחלת גישה ביקורתית בשיח אדוות האמנות או כל שיח אחר .
- חיזוק האמירה האישית אצל התלמיד באמצעות כלי הבעה אמנותית .
- חיזוק מעמד התלמיד בחברה על ידי עשייה אמנותית נרחבת.

כ"א: הכשרת מדריכים עם השכלה אקדמית ו או ניסיון בתחום האמנות, והוראה. אשר מדריכים אלה יעברו מגוון רחב של סדנאות כמו : רישום, פיסול, מוזיקה, צילום, רקמה, צורפות, מחול, ודרמה. בנוסף הרצאות וסדנאות בנושא חינוך והוראה על ידי מרצים בכירים בתחום, כדי לצייד את המדריכים בארגון כלים בתחום החינוך שיעזור להם בהתמודדות מול האתגרים החינוכיים בבתי הספר.

לכל אחת מהתכניות נבנה סילבוס מותאם לתכנים והיעדים של התכנית בשיתוף פעולה עם מנהל התכנית והמדריכים אשר יודגש תהליך עבודה ותוצר סופי שמתבטא בתערוכה, מופע, הצגה, וכו... . מנהל הפרויקט ילווה את המדריכים בפן המקצועי ולוגיסטי "אספקת ציוד", מנהל הפרויקט יעודד תחרות אזורית בין המדריכים על מנת לשאוף למצוינות ועמידה ביעד התכנית.

אוכלוסיית יעד:

חטיבת בינים, ותיכון .

החומר הנלמד יהיה זה בשתי החטיבות, אך ניתוח העבודות והדיון הקבוצתי יהיה בהתאם לגיל, ולצרכים האישיים של התלמידים

מצורף תמצית רעיונית של חוג, בנוסף מצורף מצגות וחומרי עיון לשימוש המדריך והתלמיד.

תכנית העצמה באמצעות אמנות פלסטית-חזותית

תיאור כללי של התכנית:

הפוטנציאל ליצור ולחדש בתחום האמנות העכשווית טמון בהבנת העומק האינטלקטואלי של מעשה האמנות וניצול מרבי של יתרונותיו הספציפיים של המקום וסביבת העבודה שבה האמן פועל. התכנית מציעה מפגשים עם יצירות אמנות קלאסיות ועכשוויות תוך התנסות חווייתית בחומרי אמנות. המפגשים בנויים מרצף של נושאים:

- העצמת הזהות האינדיבידואלית של התלמיד (מי אני).
- חיזוק התא המשפחתי והחברתי אצל התלמיד.
- חלומות ושאיפות לעתיד.

המתאימים לתלמידים תוך שילובם של נושאים עונתיים, חגים ואירועים לאומיים, התוכנית מתייחס לסוגיות חברתיות בכיתה ושם דגש על ביטויים רגשיים באמנות, והעצמה אישית.

מטרות:

חשיפה למגוון רחב של אסכולות באמנות: ציור ורישום, פיסול, צילום, פרפורמנס, מיצג, וגרפיטי. ניתוח יצירות אמנות מוכרות וניתוח וביקורת עבודות ליצירות של התלמידים עצמם, עידוד פרויקטים משותפים ועבודת צוות בתוך הכיתה, היכרות עם שדה האמנות המקומי והעולמי באמצעות ביקורים בתערוכות ומוסדות אקדמיים בתחום.

משך תכנית:

משך התוכנית 40 מפגש, מפגש אחד בשבוע של שעתיים, סה"כ 80 שעות.

תוצר סופי:

- כל השיעורים יחלקו לשני חלקים: חלק ראשון הסבר ועשייה, והחלק הראשון תליית ו או הצגת העבודות ודיון קבוצתי על העבודות, וביקורת עבודות כולל משוב חיובי והעצמה מצד המדריך.
- תערוכת גמר, אוצרות משותפת של התלמידים והמדריך.

סילבוס התכנית :

ערך נוסף	כותרת השיעור והסבר	מספר שיעורים (משך שיעור שעתיים)
גיבוש הקבוצה, העצמה, עבודה לפי מסגרת כללים, ניהול זמן, דיאלוג ושיח ביקורתי פורה .	מי אני?! היכרות בין חברי הקבוצה, והיכרות עם המורה באמצעות יצירת עבודת אמנות מבטאת ומייצגת את התלמיד, התלמיד מסביר על אופן הבחירה בחומרים, והרעיון הכללי שעומד מאחורי היצירה, ולמה יצירה זו מייצגת אותו. תיאום ציפיות : המדריך עובר עם התלמידים על סילבוס החוג מתאם ציפיות איתם לגבי החוג	1. שיעור 1 משך 2 שעות
חיזוק הזהות האינדיבידואלית של כל תלמיד, העצמה אישית, יכולת ניתוח והסקת מסקנות , יכולת השוואה והתמודדות עם סוגיות מסבכות .	פורטרט עצמי היכרות עם מושגים מעולם האמנות : פורטרט עצמי, דיוקן, טרסו. היכרות עם חומרים : גבס, צבע, ומכחול. כל תלמיד יבנה בעזרת גבס פורטרט עצמי "ראש" תוך התבוננות באנטומיה של תווי הפנים, והגדרת זהות עצמית. לאחר הצגת העבודות דיון בנושא זהות והגדרת זהות : לאומית, דתית, ומגדרית.	2+3. שני שיעורים משך 4 שעות
חיזוק וטיפוח האמירה האישית אצל התלמיד, חשיבה אינטלקטואלית, ערכים חברתיים, שייכות למרחב הציבורי ועירוני.	גרפיטי הסבר על ההבדלים בין מסר ישיר "גראפי" למסר עקיף אמנות. הסבר על מדיום הגרפיטי טכניקות, אמנים ידועים, יצירות, שימוש בשפה וטיפוגרפיה. כל ילד יעשה גרפיטי אישי ככלי לביטוי עצמי, וכל הכיתה תגבש רעיון משותף לביצוע בבית הספר. × ניתן לרסס את הגרפיטי על בד או קרטון ביצוע במידה והנהלת בית הספר לא תסכים	4+5. שני שיעורים משך 4 שעות

	לשריין מקום	
<p>חשיבה יצירתית, לצאת מהריבוע, התמודדות עם אתגרים, פתרון בעיות, עבודה קבוצתית, התמדה וניהול זמן</p>	<p>מסקינטייפ יצירת עבודת אמנות מחומר אחד "מסקינטייפ", להפוך את המגבלה לאתגר.</p>	<p>6. שיעור 1 משך 2 שעות</p>
<p>זהות אינדיבידואלית, יחסים גוף ורגש, מבט על "האני" ועל האחר, (סבלנות "עבודה איטית") תכנון זמן, ועמידה ביעדים .</p>	<p>תלת מימד, ונפח. הסבר דו מימד ותלת מימד, והמעבר ביניהם. נפח וחשיבותו ביצירה. תרגול : בניית גוף, פסל אישי לכל תלמיד בעזרת חוט מפלדה ונחושת, בהתייחס למאפייני הגוף, עמידה, והקפאת תנועה.</p>	<p>7. שיעור 1 משך 2 שעות</p>
<p>התמצאות במרחב, חיבור לעולם התעשייה, חשיבה משולבת, שיאפות לעתיד ותכנון העתיד .</p>	<p>בית החלומות אמנות, ארכיטקטורה, ומרחב פרטי. תרגול: כל תלמיד יבנה "מבנה החלומות : בית, בית ספר, שכונה, וכו..." שלו, בדגש על שילוב מוטיבים מעולם האמנות בתכנון המבנה, מרחב פרטי ומרחב ציבורי, בניה אקולוגית.</p>	<p>8+9. שני שיעורים משך 4 שעות</p>
<p>מורשת, משפחה, והיסטוריה, וחברה, זיהוי ערכים חברתיים ומשפחתיים חיוביים ובנית סיפור משפחתי, מחקר וניהול זמן ומשימות.</p>	<p>עץ שורשים עבודת שורשים משותפת של כל הכיתה, כל תלמיד יעשה יאסוף תמונות, סיפורים, כלים, ואביזרים בעלי משמעות למשפחה שלו וביחד עם הכיתה יציגו עץ שורשים שבנויים מאלמנטים אלה</p>	<p>10+11. שני שיעורים משך 4 שעות</p>
<p>חשיבה יצירתית, ניתוח תכונות אישיות, הסתכלות קדימה, חיזוק תכונות חיוביות והתמודדות עם תכונות שליליות</p>	<p>חלום יסודות הרישום בעיפרון: נקודה, קו, נקודת מגוז, כתם, נפח. רישום בטכניקת העתקה "מרובעים". תרגול: כל תלמיד יבחר תמונה מהאינטרנט או כל מקור מדיה אחר המבטא חלום, ויצייר את התמונה בעזרת טכניקת ההעתקה.</p>	<p>12+13. שני שיעורים משך 4 שעות</p>
<p>חיזוק התא המשפחתי, הבנת</p>	<p>משפחה</p>	<p>14+15.</p>

<p> ■ הפער הדורי , סבלנות, ניסוי ותהיה, וניהול זמן. </p>	<p> בהמשך לרישום בעיפרון, רישום בצבע. יסודות שילוב הצבעים, צבעים משלימים, צבעים חמים, צבעים קרים. תרגול: כל תלמיד יבחר תמונה משפחתית ויציר בעזרת טכניקת ההעתקה. </p>	<p> שני שיעורים משך 4 שעות </p>
<p> בניית סיפור, נרטיב מחווייה אשית. התחברות לערכי החברה, ביקורת חברתית והעלאת המודעות לסוגיות חברתיות, כמו אלימות במשפחה, בטיחות בדרכים, וכו... </p>	<p> קומקס לצייר סיפור, ההיסטוריה של הקומיקס, הבדלים בין קומיקס לקריקטורה, שימוש בשפה בתוך הציור. תרגול: כל ילד יבחר סיפור אישי שירצה לספר בעזרת קומיקס </p>	<p> 17+16. שני שיעורים משך 4 שעות </p>
<p> חיבור למסורת ושורשים, ערכים דתיים סבלנות וסובלנות, חיבור ערכי הדת לערכים החברתיים, דיאלוג ושיח ביקורתי </p>	<p> תיבת הקסם אמנות אסלאמית סקירה היסטורית, אמנים, עבודות אמנות קנוניות, גיאומטריה, וקליגרפיה. תרגול: כל תלמיד יבנה תיבה המבוססת על אמנות האסלאם. </p>	<p> 20+19+18. 3 שיעורים משך 6 שעות. </p>
<p> פוסטמודרניזם, תפיסה תאורטית חדשה, או שיח חברתי חדש של העולם החברתי. מוסכמות ושברית מוסכמות, ניסוי ותהיה, מחקר ועבודה קבוצתית </p>	<p> פופ ארט רקע היסטורי, אמנות כמוצר צריכה, יצירות בולטות תרגול: עבודה בזוגות, כל זוג יבחרו יצירת אמנות פופ ארט, וינסו לשחזר אותה או לייצר עבודה בהשראתה. </p>	<p> 21. שיעור 1 משך 2 שעות </p>
<p> הכרה עצמית, בירור צרכים, ניהול זמן ועמידה ביעדים, חיזוק האישיות העצמית והבנת המורכבות האישית. </p>	<p> תיק אישי אופנה ואמנות, רקע כללי על תעשיית האופנה, נקודות מפגש בין עולם האופנה לעולם האמנות, עיצוב מוצר בהתאם לצרכים. תרגול: כל תלמיד רושם את הצרכים שלו מהתיק האישי, בעזרת רשימה זו יעצב את התיק האישי עם דגש על שילוב האמנות באופנה, </p>	<p> 24+23+22. 3 שיעורים משך 6 שעות. </p>

	ותכונות אופי המייחדות את התלמיד.	
<p>חקר האני, מודעות עצמית, והעצמה אישית, ביטחון עצמי, העלאת סוגיות חברתיות לדיון</p>	<p>מופע עצמי הסבר על אמנות המיצג "פרפורמנס", סקירה היסטורית, הבדלים בין אמנות המיצג למשחק ודרמה. תרגול : כל תלמיד יבחר נושא מרשימת הנושאים שהמדריך נותן, יתכנן ויצג את עבודת הפרפורמנס שלו.</p>	<p>26+25. שני שיעורים משך 4 שעות</p>
<p>חיזוק האישיות האינדיבידואלית של כל תלמיד, היכרות עם עולם תוכן שונה, ניתוח מורכבות חברתית ודיון בנושאים חברתיים ואישיים.</p>	<p>וידאו ארט בהמשך לשיעור המיצג "פרפורמנס" המדריך יתן סקירה מקיפה בנושא אמנות וידאו ארט, אמנים ידועים, עבודות אמנות קנוניות, ההבדלים בין וידאו ארט לפרפורמנס. תרגול : לקחת עבודת פרפורמנס קודמת ולהמיר אותה לעבודת וידאו ארט בדגש על השוני בין שני המדיומים</p>	<p>28+27. שני שיעורים משך 4 שעות</p>
<p>חקר האני, מודעות עצמית, והעצמה אישית.</p>	<p>אני. עצמי. ואנוכי. קולאז', הסבר מקיף על עשיית הקולאז' באמנות, קולאז' ידני, קולאז' דיגיטלי, קולאז' קולי. תרגול : יצירת קולאז' בממדים 70*50 המבטא את התלמיד בפן האישי, חברתי, משפחתי, נפשי, וחומרי.</p>	<p>29. שיעור 1 משך 2 שעות</p>
<p>פרופורציות ופרספקטיבה לחיים, חשיבה מרחבית ומתמאטית</p>	<p>מטר על מטר הסבר על חשיבות הגודל וקנה המידה באמנות, יצירות אינטימיות בגודל קטן, חווית הצופה מול עבודת אמנות בגודל ענק, וחווית הצופה שנהפך כחלק מעבודת האמנות כהשפעה מהגודל תרגול : כל תלמיד יבחר מרשימת הנושאים שהמדריך נותן ויוצר עבודת אמנות על גבי משטח עבודה בגודל מטר על מטר. × ניתן לעבוד בזוגות או שלישיות וליצר עבודת אמנות בגודל תואם למספר המשתתפים.</p>	<p>30. שיעור 1 משך 2 שעות</p>
<p>חשיבה יצירתית, חשיבה אקולוגית והתחברות לטבע ומשאבי הטבע</p>	<p>זבל. אמנות. זבל הסבר על איכות הסביבה ואקולוגית, אמנות המחזור וניצול משאבים קיימים ליצירת אמנות. סקירה של עבודות ואמנים בתחום.</p>	<p>31. שיעור 1 משך 2 שעות</p>

	תרגול : עבודה בשלישיות, איסוף חומרים למחזור, או חומרים ללא שימוש "זבל", בניית רעיון משותף ליצירת עבודת אמנות.	
הבנת ערכי הדת בדגש על ערכים חיוביים, הקשר בין אמנות ודת, צורות הבעה בעזרת האמנות המתווכים ערכי דת.	אמנות האסלאם סקירה היסטורית לאמנות האסלאם בהקשר המקומי, ירושלים כמקרה בוחן, ניתוח מבנים היסטוריים כיגון כיפת הסלע, ומסגד אל אקצה. תרגיל : עבודה בזוגות, שימוש באלמנטים מאמנות האסלאם לבנית מונומנט בטכניקה מעורבת בגודל 2מ*2מ	32+33. שני שיעורים משך 4 שעות
היכרות עם האחר, סבלנות וסבלנות, והיכרות עם תרבותיות אחרות	אמנות דתית סקירה היסטורית לאמנות דתית, יודאיקה, אמנות נוצרית, ואמנות האסלאם. תרגיל: מיפוי כל הסגנונות באמנות הדתית בעיר העתיקה, כל ילד מתבקש להביא 3 דוגמאות ליצירות אמנות מהעיר העתיקה ועל סמך דוגמאות אלה ליצר עבודת אמנות חדשה בטכניקה מעורבת שמשלבת את שלוש הסגנונות	34+35. שני שיעורים משך 4 שעות
שילוב כל הערכים שנלמדו קודם	תערוכת גמר	35 עד 40 סה"כ 10 שעות לפי הפירוט
חיזוק עבודת הצוות בין חברי הקבוצה, שיח ביקורתי, מודעות לחשיבה חוזרת או תיקון טעויות.	שיפור עבודות קודמות בהתאם לביקורת מהכיתה והמדריך. עבודה אישית, עבודה קבוצתית במטרה לשפר עבודות קודמות ודיון בסוגיות בתחום האמנות שעלו במהלך השנה	36+37+38. 3 שיעורים משך 6 שעות.
פותח בפני התלמידים את שערי האקדמיות בתחום האמנות והעיצוב, יכולת יצירה עצמאית	תיק עבודות אישי (portfolio) הסבר ומתן דוגמאות לעשיית תיק אישי (פיזי או דיגיטלי), חשיבות תיעוד העבודות וחשיבות	39. שיעור 1 משך 2 שעות

 ומגוונת .	הארכיון בעולם האמנות, טקסט קצר אדוות כל עבודה או הרעיון המרכזי בכל יצירה	
עבודה קבוצתית, פתרון בעיות, מנהיגות והעצמה, תוצר סופי והתמדה.	אוצרות משותפת של תערוכת גמר עם דגש על שילוב נושאים, מיקום, גודל, זרימה בחלל, וכתובת טקסט אישי.	40. שיעור 1 משך 2 שעות

- הסילבוס בנוי לפי היררכיה רעיונות ומושגית בתחום האמנות, אך נשמרת הזכות למדריך לבצע שינוי בסדר לפי שיקול דעתו ובהתאם לכיתה ובית הספר.
- מצורף רשימת ציוד בנספח, כמויות לפי מספר משתתפים בחוג.
- מומלץ שכל קבוצה לא יעלה מספר המשתתפים בה על 17 תלמיד, בכדי שיוכל המדריך ללוות את כל חברה הקבוצה בצורה אישית ומקצועית.
- נדרש כיתה עם מקרן ומחשב, עדיפות לכיתה עם חלונות גדולים ואור טבעי, ומרווחת.
- בסעיף תמחור תכנית יש להוסיף סעיף ביקור אמן אורח, עלות שעה 180 ש"ח , במהלך שנת הלימודים יבקרו שלוש אמנים כל ביקור שעתיים סה"כ 1080 ש"ח.

